Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Nr. 63 Kraków, piątek 17 marca 1922 Rocznik XXXI.

450 marek polskich miesięcznie

Zagranicą miesięcznie 800 Mk

Konto czekowe PKO Nr 140.256

Cena numeru 20 Mk

Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ Polskiej Partyi Socyalistycznej

Wychodzi codziennie o godz. 6 rano z wyjątkiem dni poświątecznych

Redakcya i Administracya: Kraków, Dunajewskiego 5.

Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 310.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.

Dział inseratowy: Powszechne biuro reklamy „PRASA"
Kraków, Karmelicka 16, tel. 20-36.
Konto czekowe 149.975.

Niedowarzone projekty

I.

OCHRONA LOKATORÓW ZAGROŻONA

Potworny projekt zniszczenia ochrony lokatorów układa obecnie sejmowa komisya prawnicza. Gdyby projekt ten stał się ustawą, rozgorzałaby walka o mieszkania w rozmiarach i formach, przypominających walki między plemionami ludożerców w głębi Afryki.

Przedewszystkiem zamierza ten projekt **znieść zasadę ochrony lokatorów** przez wprowadzenie do ustawy postanowienia, że właściciel domu może wyrzucić lokatora, jeżeli chce w swej realności coś przebudować lub dobudować, albo jeśli potrzebuje lokalu na mieszkanie dla siebie. W razie uchwalenia tego przepisu namnożyłoby się odrazu fikcyjnych przebudówek bez liku i żaden lokator nie byłby nigdy bezpiecznym, czy właśnie jego mieszkanie nie będzie w danej chwili kamienicznik potrzebował „dla siebie", aby je po miesiącu puścić na pasek i „potrzebować dla siebie" mieszkania następnego z kolei lokatora.

Drugi przepis projektowanej reformy godzi w ochronę lokatorów przed **nadmiernem podnoszeniem czynszów.** Postanawia bowiem, że czynsze za mieszkania do 6 pokojów mają zostać podniesione **40-krotnie,** czynsze za mieszkania większe **45-krotnie,** ceny pokojów w hotelach i pensyonatach, tudzież ceny pokojów umeblowanych **50-krotnie,** ceny sklepów i lokalów przemysłowych **60-krotnie!** To się nazywa zwalczaniem drożyzny! Minister skarbu, p. Michalski, miał oświadczyć, że nie ma nic przeciw temu szalonemu podrożeniu mieszkań. Nie powiedział jednak ten osobliwy finansista, skąd weźmie pieniędzy na takie podwyższenie pensyj urzędnikom, aby mogli płacić te podwyższone czynsze. Wszak byłoby to doprowadzeniem finansów państwa do ostatecznej ruiny, do bankructwa! Czy bankierzy zagraniczni mają dawać państwu polskiemu pożyczki na to, aby te pieniądze wpłynęły do kieszeni kamieniczników? Czy na ten cel będzie p. Michalski obdzierał ludność nowemi daninami?

Herostratowy projekt wyłomu w ustawie o ochronie lokatorów mógł się wylęgnąć tylko w tępych głowach niszczycieli państwa. Popycha on państwo polskie do bankructwa i otwiera przed Polską krwawą perspektywę **wzajemnego mordowania** się o mieszkania, **rozruchów masowych** i szerzenia się **bolszewizmu.**

II.

DŁAWIENIE MIAST

Sejmowa komisya konstytucyjna odrzuciła wniosek tow. posła Niedziałkowskiego o pomnożenie liczby mandatów z Krakowa i Lwowa w nowej sejmowej ordynacyi wyborczej i uchwaliła, że **Kraków ma mieć 3, Lwów 4 mandaty!**

I tą ma się nazywać proporcyonalnem głosowaniem?

Trudno o większą bezmyślność i złą wolę!

Wykazywaliśmy w „Naprzodzie" niejednokrotnie, że takie macosze traktowanie miast przez własną ojczyznę (gdy zaborcza Austrya dała Krakowowi 5, Lwowowi 7 mandatów) jest unicestwieniem proporcyonalności wyborów i może doprowadzić do zupełnego pozbawienia tych miast reprezentacyi w sejmie.

Tylko tak dalej, a zrobicie z Polski naprawdę „Saisonstaat" (państwo sezonowe), jak Niemcy ironicznie naszą Rzeczpospolitą nazywają!

III.

BEZMYŚLNE KOMPLIKACYE

Projekt ustawy o gminnej ordynacyi wyborczej dla miast jest zbiorem nonsensów. Komisya sejmowa przyjęła 3 kurye z proporcyonalnem prawem wyborczem: 1) kuryę inteligencyi, 2) kuryę właścicieli realności, kupców i przemysłowców, 3) kuryę wszystkich innych. Podział taki miałby sens ze stanowiska burżuazyjnego, gdyby miał na celu uprzywilejowanie pierwszej, albo drugiej, albo pierwszej i drugiej kuryi pod względem ilości mandatów radzieckich. Ale o tem niema mowy. Przeciwnie, projekt przewiduje, że każda kurya otrzyma ilość mandatów proporcyonalną do liczby otrzymanych głosów. Pocóż więc podział na kurye? Wszak tensam, matematycznie tensam cel da się osiągnąć w sposób mniej skomplikowany: poprostu zapomocą powszechnego głosowania proporcyonalnego! Co za tępe głowy, które tego pojąć nie potrafiły!

Pozatem jest jeszcze dużo kwiatków w tym projekcie, jak np. postanowienie, że służba domowa głosuje w tejsamej kuryi, co jej służbodawcy.

* * *

Tak bezmyślnie fabrykuje się ustawy w komisyach sejmu polskiego. Doprawdy, możnaby pękać ze śmiechu, gdyby rzecz nie była tak ogromnie smutna...

Niezmienione stanowisko rządu w sprawie wileńskiej

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 15 marca

Jak Wasz korespondent się dowiaduje, rząd obstaje stanowczo przy swem dawnem stanowisku w sprawie wileńskiej, to znaczy, że wystąpi na plenum Sejmu z deklaracyą podpisaną przez lewicę Sejmu wileńskiego.

Podział okręgów wyborczych

(PAT). **Warszawa, 15 marca.**

Komisya konstytucyjna ustaliła w drugiem czytaniu okręgi wyborcze w Galicyi wschodniej, zachodniej Małopolsce i wschodniej części byłego Królestwa kongresowego. Referował poseł Grzędzielski. W Galicyi wschodniej okręgowi przemyskiemu przydzielono 7 mandatów, samborskiemu 7, Lwów powiat 8, Bóbrka 5, Stryj powiat 7, Stanisławów powiat 5, Czortków 6, Tarnopol 7, Złoczów 5. W zachodniej Małopolsce: okręg **Kraków powiat 9,** Wadowice powiat 7, Nowy Sącz powiat 6, Tarnów powiat 7, okręgowi jasielskiemu 7, rzeszowskiemu 7.

O uzgodnienie ustaw z konstytucyą

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 15 marca.

Według brzmienia przepisów przejściowych do konstytucyi, wszystkie ustawy tracą moc obowiązującą, o ile najpóźniej w przeciągu roku od uchwalenia konstytucyi nie będą przedłożone Sejmowi do zatwierdzenia. W myśl tego przepisu rząd wniesie na najbliższe posiedzenie Sejmu szereg ustaw, które wymagają zatwierdzenia Sejmu przed 17 marca. (Jak to się stanie, kiedy na bliższe posiedzenie Sejmu ma się odbyć dopiero 21 marca? Przyp. red.).

Groźna nota Cziczerina

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 15 marca.

Komisarz ludowy dla spraw zagranicznych Cziczerin przesłał posłowi polskiemu w Moskwie notę, w której przypomina układ polsko-rosyjski, likwidujący naprężone stosunki między Polską a Rosyą na skutek knowań „białogwardzistów" na terenie Polski. Nota twierdzi, że mimo układu Polska nie dotrzymuje artykułu 5 traktatu ryskiego, wkładającego na obie strony obowiązek rozwiązania organizacyj zagrażających pokojowi wewnętrznemu. Rosya — mówi nota dalej — jest obecnie w poważny sposób zagrożona przez możliwe wtargnięcie band Bałachowicza, Petlury i Peremykina. Rząd sowiecki zwraca uwagę rządu polskiego, że dotąd odróżniał wojsko polskie od band, które wpadały na terytoryum Rosyi i Ukrainy sowieckiej, mimo że bandy te były zorganizowane i uzbrojone za polskie pieniądze. Pobłażliwość ta nie dała pozytywnego rezultatu, dlatego rząd sowiecki zapowiada, że na przyszłość bandy takie będzie **traktował jako regularne wojsko polskie** i że nie będzie się nadal uciekał do układów, lecz zastosuje **środki bardziej istotne.**

W kołach politycznych notę tę traktują jako przygrywkę do konferencyi genueńskiej i jako próbę sowietów **sprowokowania ponownego starcia wojskowego.**

—ooo—

Przed podziałem Górnego Śląska

Berlin. (PAT). Biuro Wolffa donosi: Poseł dr Erhart otrzymał upoważnienie do prowadzenia rokowań w komisyi międzysojuszniczej w sprawie oddania Niemcom przyznanego im obszaru górnośląskiego.

Ogólny stan rokowań w Genewie

Genewa. (PAT). W obecnem stadyum rokowań prace nad konwencyą w sprawie Śląska przedstawiają się w następujący sposób: Utworzony został komitet redakcyjny złożony z prawników. W skład komitetu wchodzą z ramienia **Polski** adwokat Wolny, członek Naczelnej Rady ludowej, ze strony niemieckiej tajny radca Schlegelberger, przewodniczącym komitetu jest prof. Kekenbek, radca prawny Ligi narodów, wyznaczony przez prezydenta Calondera. Komitet bada szczegółowo projekt warunków konwencyi, opracowany w podkomisyi, oraz ustala ostatecznie tekst francuski jedynie obowiązujący. Komitet pozostaje w bezustannym kontakcie z pełnomocnikami obu rządów: z ministrem **Olszowskim** i ministrem **Schifferem**. Mimo gorliwości komitetu prace jako bardzo skomplikowane postępują **powoli**. Dla przyspieszenia prac pełnomocnicy obu rządów zwrócili się do kilku profesorów uniwersytetu genewskiego z prośbą o przejrzenie i poprawienie francuskiego tekstu podkomisyi przed ostateczną jego rewizyą w komitecie redakcyjnym. Powyższe postępowanie wydało pomyślne wyniki i wpłynęło poważnie na przyspieszenie prac.

Dotychczas komitet redakcyjny ustalił ostatecznie tekst następujących rozdziałów konwencyi: **ustrój celny, węgle, produkcya górnicza, ogólne postanowienia prawne, drobny ruch pograniczny.** Przejrzano i uzgodniono przepisy wszystkich tych części konwencyi, w których poruszone są kwestye celne. Komisya do spraw mniejszości nie ustaliła jeszcze tekstu, gdyż zachodzą poważne rozbieżności zdań w zapatrywaniach na sprawę praw mniejszości. Jutro rozpoczynają się obrady w sprawie szkolnictwa, a następnie w sprawie języka wykładowego w niemieckiej części Górnego Śląska.

Komisya dwunasta, zajmująca się sprawą kompetencyi komisyi mieszanej i trybunału rozjemczego, odbywa codziennie dwa posiedzenia. Obecnie zajmuje się ona sprawą prawodawstwa na Górnym Śląsku. Pełnomocnicy obu rządów ustalili listę punktów spornych, które ewentualnie będą poddane arbitrażowi. Kilka zasadniczych kwestyj dotąd polubownie nie załatwiono, chociaż obie strony ujawniają dążenie do porozumienia. Prezydent Calonder zaofiarował swoje pośrednictwo. Dopiero wtedy, gdy pośrednictwo to nie doprowadzi do pomyślnego wyniku, nastąpi arbitraż, przyczem odbędzie się rozprawa publiczna, na której obaj pełnomocnicy przedstawią swoje tezy.

W tym stanie rzeczy projektowany pierwotnie termin rokowań będzie musiał pomimo natężonej pracy uledz **pewnej zwłoce**. W każdym razie podpisanie konwencyi nastąpi nie później niż w **pierwszych dniach kwietnia**. Niebawem delegacya polska przystąpi do opracowania polskiego tekstu konwencyi. Konwencya zawierać będzie około 600 artykułów.

O prawa mniejszości narodowych

Genewa. (PAT). Wczoraj odbyły się dwie konferencye przewodniczących komisyi do spraw mniejszości dra Wasserberga i dra Lewalda. Omawiano kwestye sporne i ustalono, że Niemcy podpiszą w sprawie mniejszości polskiej takiesame zobowiązania, jakie przyjęła Polska w traktacie z głównemi mocarstwami z 28 czerwca 1920 r.

Ustalono dalej, że układ w sprawie mniejszości zawierać będzie oddzielne przepisy uwzględniające specyalne potrzeby obu mniejszości, a dotyczące 1) ogólnych praw obywatelskich, 2) spraw kościelnych, 3) szkolnictwa, 4) języka w sądownictwie, 5) języka w administracyi, 6) organów kompetentnych do załatwiania spraw mniejszości. Niemcy zrzekają się swego postulatu wprowadzenia narzecza śląskiego jako języka wykładowego do szkoły mniejszości polskiej. Postanowiono dalej, że kościół ewangelicki w polskiej części Górnego Śląska nie będzie pozostawał w zależności od władzy kościelnej pruskiej. Dla zlikwidowania sprawy stosunku kościoła ewangelickiego do władz kościelnych pruskich przewidziany jest termin jednoroczny. Kwestya powyższa była jedną z najtrudniejszych kwestyj spornych. Spodziewać się należy, że pozostałe jeszcze kwestye sporne będą załatwione w krótkim czasie.

Przygotowania do konferencyi genueńskiej

Rosya wystawia rachunek

Charków. (AW) Prowadzą tutaj obliczenia strat, wynikłych skutkiem wojen domowych. Obliczenia te mają służyć za podstawę do żądania odszkodowań ze strony sowietów od państw ententy na konferencyi genueńskiej.

Charków. (AW) Specyalna komisya obliczyła straty wynikłe wskutek okupacyi niemieckiej w okręgu charkowskim. Straty te wynoszą miliard rubli złotych. Sowiety mają zamiar żądać odszkodowania za poniesione straty na konferencyi genueńskiej.

Poincaré nie pojedzie

Paryż. (PAT) „Chicago Tribune" dowiaduje się, jakoby Poincaré z powodu decyzyi Stanów Zjednoczonych niebrania udziału w konferencyi genueńskiej miał postanowić nie udawać się osobiście na konferencyę.

Strejk drukarski we Lwowie

Lwów. (PAT) We środę wieczorem wybuchł strejk zecerów we wszystkich drukarniach lwowskich. Strejk uchwalono jeszcze w niedzielę 12 bm., pozostawiono jednak pracownikom 3 dni na pertraktacye. Zecerzy zażądali 25% podwyżki. Właściciele drukarń **odrzucili to żądanie**, motywując to tem, że podwyżka byłaby zabójczą dla wydawnictw i, że chwila obecna nie uzasadnia takiej podwyżki.

Pracodawcy zaproponowali wybór mężów zaufania i superarbitra z poza sfer drukarskich, którzyby orzekł, czy obecna drożyzna uzasadnia żądania zecerów. Zecerzy na środowem zgromadzeniu nie zgodzili się na te propozycye i proklamowali o godz. 7 wieczorem strejk. **Dzienniki w czwartek nie wyjdą.**

Ustalenie minimum dochodu wolnego od podatku

Warszawa. (PAT). Komisya skarbowo-budżetowa rozpatrywała projekt ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i majątkowym. Według projektu ministerstwo skarbu proponuje minimum dla egzystencyi w wysokości **300 tysięcy marek rocznie dla uposażeń służbowych i emerytalnych**, zaś dla wszystkich innych dochodów zarobkowych **minimum 150 tysięcy rocznie.** W wyniku dyskusyi wybrano podkomisyę celem szczegółowego rozpatrzenia projektu i wygotowania wniosku, w skład której weszli posłowie Moraczewski, Wojdaliński, Koliszer, Głąbiński i Kowalczuk.

Wyniki konferencyi belgradzkiej

Rzym. (PAT) Prasa włoska omawia wyniki konferencyi belgradzkiej. „Il Monto" pisze: **Przystąpienie Polski na terenie ekonomicznym do małej ententy** tworzy w Europie środkowej blok 70 milionów ludzi. Ententa, w skład której wchodziły dotąd trzy państwa, staje się obecnie faktycznie czwórporozumieniem. W ten sposób Polska postarała się w obliczu konferencyi genueńskiej nadać większą powagę i moc swojemu stanowisku i swoim interesom ekonomicznym.

Izby rolnicze

Warszawa. (Tel wł. „Naprzodu"). Swego czasu Sejm polecił ministerstwu rolnictwa opracowanie ustawy o izbach rolniczych. Ministerstwo obecnie opracowuje ten projekt. Izby rolnicze będą złożone z wybranych przedstawicieli mniejszej i większej własności i będą funkcyonowały jako jednostki samorządowe przy województwach.

Sprawa funduszów ubezpieczeń społecznych w b. zaborze pruskim

Poznań. (AW). Dnia 14 b. m. zaczęły się zgodnie z artykułem 312 traktatu wersalskiego posiedzenia komisyi arbitralnej, mającej przedłożyć Radzie Ligi narodów wniosek w sprawie przelania przez rząd niemiecki na rząd polski funduszów, przeznaczonych na zapewnienie działalności ubezpieczeń społecznych na terytoryum województw poznańskiego i pomorskiego. W skład komisyi wchodzą: Abbiate, b. senator włoski i Linstaadt, prezes Rady handlowej w Sztokholmie, oraz Mozer, profesor uniwersytetu w Bernie szwajcarskiem, pełnomocnikiem rządu niemieckiego jest tajny radca ministeryum pracy Baurin, pełnomocnikiem polskim dr Stanisław Wachowiak, wiceminister b. dzielnicy pruskiej. Jako rzeczoznawcy ze strony polskiej występują dr Jurkiewicz, dyrektor departamentu pracy i opieki społecznej, p. Barański, naczelnik departamentu pracy i Wybieralski, dyrektor ubezpieczeń krajowych w Poznaniu.

Międzynarodowa konferencya sanitarna w Warszawie

Warszawa. (PAT) Na międzynarodową konferencyę sanitarną spodziewany jest przyjazd około 70 przedstawicieli państw europejskich i Ligi narodów.

Likwidacya banku austryacko-węgierskiego

Wiedeń. (PAT) „Neue Freie Presse" donosi, że rokowania likwidatorów banku austro-węgierskiego z przedstawicielami państw sukcesyjnych w sprawie zasad likwidacyi i w sprawie podziału aktywów będą w najbliższych dniach ukończone. Prawie cały materyał został już przedyskutowany i w większości punktów osiągnięto porozumienie. Obecnie toczą się rokowania co do rozdziału złota i metalowych zapasów banku.

Odpowiedź na amerykańskie żądanie zapłaty

Paryż. (PAT) W odpowiedzi na memoryał przedstawiciela Ameryki, który w imieniu swojego rządu zażądał zwrotu kosztów okupacyi armii Stanów Zjednoczonych w Nadrenii, obliczone do maja 1921, ministrowie finansów Francyi, Wielkiej Brytanii, Włoch i Belgii oświadczyli mu, że w uchwale z d. 11 marca br. zawarte jest postanowienie, że w kwestyi tej mogą decydować nie ministrowie finansów, lecz rządy sojusznicze są właściwą instancyą dla ostatecznego uregulowania tej kwestyi.

Przeciw wojnom!

Waszyngton. (PAT) Senator Mac Cumber w dyskusyi w senacie nad układem czterech mocarstw co do oceanu Spokojnego przedłożył plan zawarcia traktatu między Stanami Zjednoczonymi, Wielką Brytanią, Francyą, Włochami, Hiszpanią, Japonią, Austryą, Niemcami i Rosyą. Traktat ten obowiązywałby wymienione narody do porozumiewania się we wszystkich sprawach, któreby mogły wywołać wojnę. Celem traktatu jest dalej **niedopuszczenie do wojen zaczepnych.** W razie groźnego wybuchu wojny przewidziany jest w traktacie termin 6 miesięczny do zbadania konfliktu.

Ameryka wycofuje wojska z Niemiec

Hanower. (PAT. Radio) „New Jork Herald" donosi, że amerykańskie ministeryum wojny postanowiło wycofać wszystkie oddziały z Nadrenii i prowincyi okupowanych. Inne natomiast doniesienia mówią o pozostawieniu 5.000 ludzi. Ostateczne wyjaśnienie oczekiwane jest w dniach najbliższych.

Zagadkowe przygotowania sowietów

Kijów. (AW). Ruch osobowy między Kijowem a Odessą został wstrzymany. W kierunku Odessy są transportowane znaczne siły wojskowe.

Charków. (AW). W związku z dozwoleniem uczęszczania na zgromadzenia kolejarzy jedynie tylko komunistom donoszą, że zarządzenie to stoi w związku z przygotowaniami sowietów do akcyi wojennej.

Charków. (AW). Na głównodowodzącego frontem ukraińskim dokonano zamachu, który się nie udał. O organizacyę zamachu tego posądzają socyal-rewolucyonistów.

Charków. (AW). Jeden z dzienników tutejszych podaje depeszę z Rzymu, jakoby generał Wrangel miał przybyć z Bułgaryi do Włoch w celu zorganizowania nowej wyprawy przeciw sowietom.

Lwów. (AW). „Wpered" donosi za dziennikami amerykańskimi o zamierzonej wyprawie Wrangla do Rosyi północnej. Na czele tej wyprawy ma stanąć prócz generała Wrangla wielki książę Mikołaj Mikołajewicz. Równocześnie z akcyą Wrangla ma podjąć kroki wojenne na Ukrainie ataman Petlura.

Konferencye w Belgradzie i w Warszawie

Polska robi przygotowania do konferencyi genueńskiej. Niewiadomo wprawdzie, jaki udział przypadnie Polsce w zamierozej przez tę konferencyę gospodarczej odbudowie Europy, czy Polska wogóle zostanie dopuszczona do najważniejszej akcyi w tej odbudowie tj. do odbudowy Rosyi, w każdym razie rząd pilnie zabiega, aby na konferencyi nie być osamotnionym. Przed kilku tygodniami ogłoszono, że dla odbudowy gospodarczej Rosyi ma być utworzone konsorcyum międzynarodowe w tej formie, że założy się bank z kapitałem 20 milionów funtów szterlingów, do którego przyczyni się szereg państw, wśród których wymieniono Czechy a pominięto Polskę. Przeciw takim niespodziankom w przyszłości trzeba się bronić, a obrona w towarzystwie jest w każdym razie skuteczniejsza, niż w pojedynkę.

Z dwiema grupami państw Polska szukała porozumienia i w tym celu wzięła udział w dwóch konferencyach: w konferencyi małej ententy w Belgradzie i w konferencyi państw nadbałtyckich w Warszawie. Pierwsza konferencya już się zakończyła i o wyniku jej obrad wydano urzędowy komunikat, który z wielu względów zasługuje na uwagę. W komentarzu ministerstwa spraw zagranicznych do urzędowego komunikatu stwierdzono wątpliwy dotąd fakt, że Polska formalnie nie jest członkiem małej ententy. Komunikat mówi wyraźnie o „swej sojuszniczce Rumunii" oraz o Czechosłowacyi i Jugosławii. Ponieważ zaś te trzy właśnie państwa tworzą małą ententę, więc takie wyraźne różniczkowanie między Rumunią a innemi dwoma państwami wskazuje na odrębny do nich stosunek.

Dalej znamiennem jest w komunikacie stwierdzenie, że w Belgradzie porozumiano się co do utrzymania w Genui, programu uchwalonego w Cannes. Głównym punktem tego programu było wykluczenie traktatów pokojowych, w pierwszym rzędzie wersalskiego, z dyskusyi. Co do tego punktu uchwała belgradzka, zdaje się, zostanie bez praktycznego znaczenia, gdyż wątpliwem jest, czy mimo usiłowań Francyi uda się w Genui uniknąć dyskusyi nad traktatami. Wiadomo, że ta właśnie kwestya stanowi zasadniczy przedmiot nieporozumienia między Francyą i Anglią i wiadomo też, że rozmowa między Poincarem i Lloydem Georgem w Boulogne nie wyjaśniła tego nieporozumienia. W dodatku powstała jeszcze jedna, nadzwyczaj ważna trudność, mianowicie usunięcie się Ameryki od udziału w konferencyi właśnie z powodu zamierzonego niedopuszczenia dyskusyi nad traktatami, gdyż Ameryka uważa, że bez rewizyi traktatów niema mowy o uporządkowaniu gospodarczych stosunków w Europie. Jeżeli więc Polska łącznie z małą ententą postanawia niedopuścić do takiej dyskusyi, to z jednej strony wyprzedzą wypadki, z drugiej strony decyduje o kwestyi, w której ktoś inny będzie miał bardziej decydujący głos. A tego faktycznego stanu rzeczy nie zmieni nawet okoliczność, że komunikat ministerstwa spraw zagranicznych mówi o „niewzruszonym stosunku do Francyi", opartym na sojuszu, gdyż i Francya nie będzie w Genui sama decydować, a będzie musiała poddać się decyzyi większości.

O ile więc uchwały belgradzkie mają, naszem zdaniem, tylko teoretyczne znaczenie, jako zamarkowanie zająć się mającego stanowiska bez możności praktycznego przeprowadzenia ujawnionych tam zamierzeń, o tyle konferencya w Warszawie ma praktyczne znaczenie, ale nie w tym sensie, jaki publicznie za cel tej konferencyi się głosi. Obrady konferencyi warszawskiej toczyły się w dwóch komisyach: ekonomicznej i politycznej. Podczas gdy pierwsza zajmowała się wyłącznie sprawami obchodzącemi reprezentowane na konferencyi państwa (sprawy transportowe, celne, walutowe), to druga zajmowała się ustaleniem stosunku konferujących do konferencyi w Genui. I tu niezawodnie przyszło do porozumienia, gdyż państwa te mają jednolity interes w rzekomo najważniejszym punkcie programu genueńskiego: w odbudowie gospodarczej Rosyi.

To jednak — jak zaznaczyliśmy — nie wyczerpuje znaczenia konferencyi warszawskiej, które leży na całkiem innem polu. Polska i państwa bałtyckie mają jeden cel przed sobą: ochronę swej niepodległości przed przyszłą Rosyą. Ten cel jest dla państw bałtyckich bliższy, aniżeli dla Polski. Charakterystycznem jest pod tym względem oświadczenie szwedzkie na wiadomość, że Estonia i Łotwa odmawiają przyjęcia udziału w rosyjskim długu państwowym, mianowicie, że odmowa ta jest bez znaczenia, gdyż państwa te nie mają przyszłości i muszą wrócić do Rosyi. Zrozumiałem więc jest, że państwa te szukają zbliżenia do Polski jako do najsilniejszego z pośród wyzwolonych z pod panowania rosyjskiego państw. Pierwszy krok na drodze do ścisłego zespolenia się zrobiła Finlandya, zawierając z Polską konwencyę wojskową i spodziewać się należy, że za tym przykładem pójdą Łotwa i Estonia poprostu dlatego, że innego, lepszego wyboru nie mają.

W tem właśnie, a nie w uchwałach odnośnie do Genui, leży znaczenie konferencyi warszawskiej. Sojusz z Francyą, zabezpieczający Polskę przed atakiem niemieckim, sojusz z Rumunią i państwami bałtyckiemi, dający gwarancyę nieosamotnienia w razie ataku ze strony Rosyi — oto linie wytyczne, po których częściowo już idzie, a w najbliższej przyszłości w zupełności iść powinna polityka zagraniczna Polski.

tt.

Francya i Anglia na wschodzie tureckim

Wicekról Indyj przeciw polityce Lloyd Georges

Jak wiadomo, polityka francuska na wschodzie tureckim przeciwna była angielskiemu kursowi zupełnego rozbijania Turcyi i wprzęgania do tego celu Grecyi. To też obecnie w prasie francuskiej tryumfują z powodu wystąpienia rządu indyjskiego przeciw tej polityce Lloyd George'a.

„Rząd Indyi — pisze „Temps" — przesłał telegram do gabinetu brytańskiego — i ten telegram został świeżo opublikowany. Powiedziano w nim, że Konstantynopol winien być ewakuowany, że suwerenność sułtana winna być przywrócona nad świętemi miejscami islamu, że Smyrna i Tracya turecka powinny być zwrócone Turcyi. Spełnieniu tych trzech punktów — konkluduje telegram wice-króla (namiestnika) jest najwyższego znaczenia dla Indyi.

Chętnie regestrujemy to świadectwo. Usprawiedliwiałoby ono, jeżeliby potrzeba było takiego usprawiedliwienia, wywody, które „Temps" tak często poświęcał prawu narodu tureckiego i rzeczywistym interesom Anglii na Wschodzie.

Spodziewamy się, że oświadczenie wice-króla Indyi ułatwi zgodę pomiędzy aliantami, gdy lord Curzon przybędzie za jakiś tuzin dni dyskutować z p. Poincare i Schanzerem nad podstawami pokoju na wschodzie".

„Temps" (a przypominamy, że jest to organ półurzędowy) podkreśla dalej, że te postulaty wice-króla Indyi (a zatem człowieka, szczególnie kompetentnego do zabierania głosu w sprawach mahometańskiego wschodu) powinny być spełnione rzeczywiście, a nie zaciemnione jakimiś wybiegami.

Opuszczenie Konstantynopola — to konieczność; powinna ona przytem wynikać z traktatu pokojowego i tylko rząd Angory może tu dać podpis, posiadający wartość. Nie należy — dodaje „Temps" — pod pretekstem oddania Konstantynopola Turkom próbować utworzenia w Konstantynopolu rządu konkurencyjnego wobec angorskiego.

A następnie „Temps", omawiając sprawę neutralności cieśnin, podnosi, że wyłoni się tu kwestya, czy ma tu działać gwarancya zbiorowa, czy jednego mocarstwa (Anglii). Tak samo, co się tyczy bezpieczeństwa ludności niemahotańskiej, czy czuwać tu będą mocarstwa zbiorowo na całym obszarze Turcyi azyatyckiej, czy też w pojedynkę i strefami. „Temps" przemawia za zbiorowością w obu wypadkach... Naturalnie, ażeby Anglia w razie przeciwnym nie zdobyła najbardziej uprzywilejowanego stanowiska.

Telegram vice-króla Indyi ma tę wartość, że w chwili, gdy Lloyd-George uczuł się zachwianym, zawiera **zaprzeczenie racyi jego polityki tureckiej**, drażniącej stotnie muzułmanów w koloniach angielskich i ułatwiającej wzmacnianie pozycyi Rosyi na bliskim wschodzie, gdyż rząd sowiecki znakomicie umie wyzyskiwać te zagalopowanie się Lloyda George'a na punkcie kursu antytureckiego.

—ooo—

UWAGI

Pan marszałek a Wilno

Korespondent warszawski „Kuryera Lwowskiego" tak charakteryzuje zachowanie się marszałka Trąmpczyńskiego w sprawie wileńskiej:

Dziwną jest robota p. marszałka Trąmpczyńskiego. W każdem ciele parlamentarnem zadanie przewodniczącego Izby poselskiej polega na ułatwianiu kompromisów i szukaniu punktów stycznych oraz ścieraniu kantów. Zadanie zaś p. Trąmpczyńskiego polega na zaostrzaniu stosunków i potęgowaniu kryzysu. Obecnie, kiedy gabinet p. Ponikowskiego został ponownie zmontowany i kiedy jednogłośne opinie nietylko p. Skirmunta i przedstawicieli obozu centrolewicowego podkreślają słuszność metod postępowania rządu, lecz i informujący się przedstawiciele prawicy, jak ostatnio przybyły z Paryża p. Radziszewski, podnoszą słuszność tego stanowiska, p. Trąmpczyński dalej namawia delecye wileńską, aby pozostała na swem opornem stanowisku. Trzebaby było raz zdobyć się na męski krok i zastąpić p. Trąmpczyńskiego przez odpowiedniejszego człowieka.

Przegląd społeczny

Z RUCHU ROBOTNIKÓW DRZEWNYCH

KRAKÓW-PODGÓRZE. W fabryce zapałek „Znicz" na Zabłociu panują wprost straszne stosunki zarobkowe i dlatego robotnicy zatrudnieni tamże, zorganizowani w Centralnym Związku, wnieśli memoryał, żądający poprawy tych stosunków. Termin minął 11 marca, a pp. akcyonaryusze nie dali żadnej odpowiedzi, a gdy sekretarz Związku tow. Jaroszewski zwrócił się z mężem zaufania tow. Mroczkiem do przewodniczącego Rady nadzorczej dr Frühlinga, znanego mecenasa krakowskiego, to im odpowiedział, „że gwiżdże na organizacyę" i nie dał żadnej innej odpowiedzi. Robotnicy i robotnice w odpowiedzi na to po odbytem zgromadzeniu dnia 13 marca uchwalili jednomyślnie strejk w obronie swych praw i stanęli jak jeden mąż do walki dn. 14 go marca. Solidarność jest znakomitą, 150 robotnic i robotników stoi w walce i zobaczymy, czy p. Frühling będzie długo gwizdał! Wzywamy wszystkich towarzyszy i towarzyszki do omijania mordowni zwanej „Znicz" aż do ukończenia walki.

OLESZYCE. W dniu 13 marca wybuchł we wszystkich tartakach strejk, mający za zadanie zmusić pracodawców do przestrzegania ustawy o ośmiogodzinnym dniu pracy. Pracują tam bowiem jeszcze po 12 godzin i świeżo założony oddział centralnego Związku robotników drzewnych jako pierwsze zadanie ma wywalczyć poszanowanie prawa przez butnych wyzyskiwaczy. Wniesiono memoryał do wszystkich firm i do Starostwa w Cieszanowie z żądaniem zwołania konferencyi. Rzeczywiście starosta p. Towarnicki zwołał konferencyę na 9 marca i zaprosił wszystkie tartaki oraz przedstawicieli robotników z sekretarzem Związku tow. Jaroszewskim. Na konferencyi tej, którą zlekceważył tylko butny kniazik Sapieha, nie przysławszy nikogo pomimo wezwania władzy i pomimo lojalnego stanowiska starosty, który przedstawiał tym panom, że ustawa musi być przestrzeganą, panowie ci dali wymijającą odpowiedź, że do poniedziałku dadzą odpowiedź. Tymczasem termin ten minął bez żadnej odpowiedzi, tak że robotnicy musieli się chwycić ostatniej broni i stanęli do strejku. — Stanęło więc w 5 tartakach około 300 robotników do walki i wzywamy wszystkich robotników tartakowych, aby w Oleszycy i okolicy pracy nie przyjmowali aż do odwołania.

ZAKOPANE. Donosimy o niesłychanym gwałcie, jaki popełniła policya państwowa na obywatelach państwa w nocy 9 marca. O godzinie 11-ej w nocy wtargnęła policya z trzema urzędnikami zarządu tartaków i dwoma kupcami do mieszkań fabrycznych i przeprowadziła bezpodstawnie rewizyę u mężów zaufania tow. Rubisza i Kapłaniaka, żądając dowodów osobistych i konfiskując listy zarządu centralnego i notatkę do „Naprzodu" w sprawie zdrajcy robotniczego, Jurka Franciszka. Kierownikiem całej tej wyprawy policyjnej, grasującej po nocach u spokojnych obywateli był niejaki Rozlach, były jeniec rosyjski, obecnie kierownik tartaku, który już przed paru tygodniami strzelał do robotników, i trafił tow. Kapłaniaka, przestrzeliwując mu kurtkę. Tę notatkę właśnie skonfiskował p. Rozlach i potem razem z policyą oblewali do samego rana. Na podstawie tej korespondencyi zarząd tartaków 11 marca wydalił z pracy 6-ciu

robotników, mających rodziny, którym nie wypłacano regularnie i doprowadzono ich do ruiny, a dziś wyrzuca się ich na bruk, za to, że są delegatami i bronią robotników. Równocześnie donosimy, że Jurek Franciszek i Stuczkiewicz Stefan zostali wykluczeni z organizacyi za donosicielstwo do zarządu fabryki i zdradę robotników i ostrzegamy ogół robotników przed tymi osobnikami, którzy chcą werbować robotników do Zakopanego. Zakopane omijać należy bezwarunkowo aż do uregulowania stosunków.

—ooo—

Groźba strejku drukarskiego we Lwowie. — Przed pięciu tygodniami odniosło się stowarzyszenie „Ognisko" do gremium pracodawców z propozycyą zwołania wspólnej konferencyi. Przez trzy tygodnie zwlekało gremium, ale na skutek nalegań ze strony towarzyszy odbyła się w czwartym tygodniu konferencya, która nie dała pozytywnego rezultatu. Przewodniczący komisyi p. Wiśniewski żądał od komisyi towarzyszy obniżenia płac pracującym. W dniu 12 bm. odbyło się zgromadzenie towarzyszy, na którem liczni mówcy napiętnowali należycie stanowisko przedsiębiorców, wykazując cyfrowo konieczność znacznej podwyżki w dzisiejszych czasach szalejącej drożyzny. Wszyscy przemawiali za natychmiastowem proklamowaniem strejku. Chcąc jednak dać dowód, że pracujący nie dążą do zniszczenia przemysłu drukarskiego, uchwalono dać termin przedsiębiorcom do 15 bm. w celu zaspokojenia żądań pracujących.

KRONIKA

Kraków, 16 marca.

Echa naszego jubileuszu

Dodatkowo nadeszły jeszcze depesze z życzeniami: 83) z Warszawy od Kazimierza Tetmajera i Romualda Minkiewicza, 84) ze Stanisławowa od komisyi okręgowej związków zawodowych, 85) list z życzeniami od dra Adolfa Grossa z Krakowa, 86) list z życzeniami dla posła Daszyńskiego od p. Teofila Trzcińskiego, dyrektora teatru miejskiego im. Słowackiego w Krakowie.

Stan pogody we środę 15 marca o 8 wieczór według danych państwowego instytutu meteorologicznego w Warszawie. Stan atmosfery: W dniu dzisiejszym nie było żadnych większych zmian w rozkładzie ciśnienia. Wyż barometryczny utrzymywał się nadal nad Anglią, natomiast obszar niskiego ciśnienia leżał nad Europą północną i wschodnią. Temperatury popołudniu wahały się w Polsce między +7 a 0 (Poznań +7, Warszawa +3, Pińsk 0). W Krakowie o 8 wieczór: ciśnienie 764 4, temperatura +2·1, maximum +7·2, minimum +2, pochmurno. Prognoza na czwartek: Zachmurzenie zmienne, rano słaby mróz, miejscami drobny śnieg.

Sprawa rekursów przeciw wymiarowi daniny. W ubiegły poniedziałek odbyła się w Izbie skarbowej w Krakowie konferencya referentów skarbowych ze wszystkich większych miast i miasteczek okręgu krakowskiej Izby. Przedmiotem obrad była sprawa rekursów wnoszonych przeciw wymiarowi daniny od handlu i przemysłu. W związku z wymienionym tematem konferencyi Izba skarbowa postanowiła do współudziału przy rozstrzyganiu odwołań powołać czynniki obywatelskie z pośród najszerszych warstw społeczeństwa. Według zasięgniętych informacyi, wpłaty daninowe w mieście Krakowie przekroczyły dotąd sumę 350 milionów marek.

Sprawa statutu miejskiego towarzystwa budowy mniejszych mieszkań. Dnia 14 marca odbyło się w magistracie pod przewodnictwem ks. Caputy posiedzenie Rady nadzorczej i zarządu miejskiego towarzystwa budowy mniejszych mieszkań, na którem uchwalono pewne zmiany statutu stosownie do obowiązujących przepisów i dla zatwierdzenia tych zmian zwołać walne zgromadzenie na dzień 28 marca w sali obrad magistratu (I piętro) o godz. 5 popołudniu.

Z teatru J. Słowackiego. Dzisiaj po raz siódmy molierowski „Mizantrop", którego wszystkie przedstawienia odbyły się przy wysprzedanej widowni. Niedokładności premiery, wynikające głównie z niedyspozycyi jednego z artystów, ustąpiły na dalszych przedstawieniach i komedya idzie już teraz we właściwem tempie. W sobotę „Dzieci ziemi", które jeszcze na długo zapewnione mają powodzenie. W niedzielę pop. wesoła farsa „Pan obrońca". Piątkowe przedstawienie „Matki" zakupiono w całości, wobec czego dramat Przybyszewskiego powtórzony będzie we wtorek przyszłego tygodnia.

W teatrze Bagatela najbliższą premierą będzie sztuka paryskiego repertuaru, grana po raz pierwszy w Polsce p. t. „Osaczony dom" Piotra Frondaie. Próby pod kierunkiem p. Nowackiego dobiegają końca. Pracownia teatru przygotowuje oryginalne kostyumy i nowe dekoracye pędzla p. Drabika z Warszawy.

Opera i Operetka. Dziś we czwartek „Królowa cyrku", jutro w piątek „Cavalleria rusticana" i „Pajace", w których wystąpi p. Ignacy Mann, tenor opery lwowskiej. W roli Sylwia w „Pajacach" wystąpi po raz pierwszy p. Mikołaj Jachno, ponadto wystąpią w „Cavallerii" pp. Zbigniewiczówna, Bodnicka, Jastrzębska i Mazurek, zaś w „Pajacach" pp. Jastrzębska, Ostrowski i Kniaginin. W sobotę „Amor w śniegu".

Z teatru Nowości. Dziś we czwartek „Krowoderskie zuchy" z gościnnym występem A. Kolman i St. Turskiego. „Krowoderskie zuchy" dane będą jeszcze kilka razy, poczem na czas dłuższy zejdą z afisza.

Koncert Pepito Arrioli odbędzie się w poniedziałek 20 bm. w Starym Teatrze. Bilety nabyć można w księgarni Krzyżanowskiego, Rynek, A—B.

Raut Synd. dziennikarzy krak. odbędzie się w niedzielę 19 bm. o g. 11 w nocy w salach Starego Teatru. Bilety sprzedaje się codziennie w redakcyi „Czasu" od 4—6 pop. Zaproszenia nie będą rozsyłane. Część artystyczną rautu wypełni występ pp. Ordonówny, Ordyńskiej, Pogóckiej (uczenicy prof. Warmutha), Wąsowiczównej z „Czarnego Kota", oraz pp. Kaczorowskiego, Kadena, Rentgena i Wyrwicza. Nadto wystąpią pp. Koszutscy. Akompaniować będzie p. Kowalik. Oddeklamowany będzie na początku rautu wiersz znanego poety Zielenkiewicza. Po części artystycznej rautu nastąpią niespodzianki.

Z fundacyi Feliksa Bojanowskiego rozda magistrat krakowski narosłe odsetki w kwietniu b. r. najuboższym chrześcijanom w Krakowie. Podania o wsparcie należy wnosić do biura ubogich magistratu najpóźniej do 1 kwietnia.

I. korpus weteranów WP w Krakowie zawiadamia swych członków, aby najdalej do soboty 18 bm. włącznie do g. 6 wieczorem niezawodnie zgłosili się do lokalu IKWWP przy ul. Garbarskiej 11 celem odbioru przydzielonych mundurów.

Kino pouczające Muzeum, Smoleńska 9, wyświetla we czwartek 16 bm. nowy program. Początek o g. 5, 6½, 8.

(k) **Śmiały napad rabunkowy.** Dnia 14 bm. o g. 2 pop. na jadących wozem z Libiąża do Corzanowa Dawida Habermana i Lazara Goldsteina napadło sześciu bandytów uzbrojonych w rewolwery. Bandyci wypadłszy z lasu położonego koło Libiąża, naprzeciw kamieniołomów, zagrozili jadącym rewolwerami, poczem zrabowali Habermanowi 120 tysięcy mk i zegarek z łańcuszkiem, a Goldsteinowi 80 000 mk. Po dokonanej grabieży opryszki znikli w lesie.

(k) **Milionowa kradzież w konsumie „Postęp".** W nocy z wtorku na środę nieznani sprawcy włamali się do magazynu konsumu robotniczego „Postęp" przy ul. Kazimierza Wielkiego 85 na Nowej Wsi. Złodzieje dostali się do magazynu przez wybicie podkopu w ścianie budynku od strony ogrodu, poczem po splądrowaniu szaf i półek unieśli ze sobą zapas towarów tekstylnych wartości ponad 3 miliony mk. Wysłani na miejsce kradzieży wywiadowcy policyjni po dłuższych poszukiwaniach odnaleźli cały skradziony towar zakopany w nieużywanej studni w ogrodzie posiadłości Jana Sajdaka lat 35, konduktora tramwajowego, zamieszkałego przy ul. Racławickiej 10. Sajdaka aresztowano, a za jego spólnikami śledzi policya.

(k) **Echa sprawy napadu rabunkowego w Szczakowej.** Wczoraj rano przywieziono do Krakowa pod silną eskortą z Będzina Fundalskiego, jednego ze sprawców napadu rabunkowego na kasyera cementowni w Szczakowej. Fudalskiego odstawiono wprost do więzień sądu okręgowego karnego w Krakowie. Bezpośrednio po przyjeździe, Fudalski został przesłuchany przez organa policyi kryminalnej.

(k) **Śmierć w więzieniu.** Wczoraj nad ranem zmarł w więzieniu krak. sądu okręgowego karnego Wiktor Bromowicz, jeden z członków szajki fałszerzy koron czeskich. Bromowicz na rozprawie w ubiegłym roku w czerwcu, skazany został na długoletnie więzienie.

(k) **Niewyjaśniona sprawa dolarowa.** Onegdaj na Rynku Kleparskim przytrzymano Wolfa Hirschberga (lat 52), kupca, w chwili gdy usiłował nabyć od Sebastyana Michalika, reemigranta z Ameryki, 100 dolarów. Hirschberga i Michalika doprowadzono na inspekcyę trzeciego komisaryatu, gdzie podczas rewizyi osobistej znaleziono przy reemigrancie jeszcze 130 dolarów. Pieniądze te zakwestyonowano i oddano do depozytu sądowego, poczem po spisaniu protokołu pozostawiono obu na wolnej stopie.

(k) **Wybuch granatu.** Wczoraj opatrzyło pogotowie ratunkowe 15-letniego Jana Czyżewicza, ucznia 7 klasy powszechnej, który, bawiąc się granatem ręcznym, spowodował jego wybuch, skutkiem czego doznał ciężkich ran na całem ciele. Po udzieleniu pierwszej pomocy przewieziono rannego na oddział chirurgiczny szpitala św. Łazarza.

(k) **Kradzież kieszonkowa.** Onegdaj na targu tandetnym na ul. Szerokiej jakiś kieszonkowiec skradł p. Andrzejowi Błaszczakowi robotnikowi z kieszeni portfel z kwotą 3.600 mk poczem zbiegł. Pościg za kieszonkowcem okazał się daremny.

(k) **Pod zarzutem kradzieży 505 000 mk** na szkodę p. Leona Daniela, zamieszkałego przy ul. Czarnowiejskiej 30 aresztowano służącą wymienionego Helenę Biarczykównę l. 25. Dochodzenia w toku.

(k) **Zabłąkany koń.** Onegdaj po placu Groble wałęsał się zabłąkany koń. Nad bezdomnym czworonogiem zlitowali się dwaj funkcyonaryusze magistratu i odprowadzili konia do zakładu Braci Albertów, gdzie zwierzę oczekuje z utęsknieniem zjawienia się właściciela.

—ooo—

Z POLSKI

Wyrok w sprawie komunistek w Łodzi. Sąd okręgowy łódzki w rozprawie przeciwko 4 studentkom, oskarżonym o należenie do partyi komunistycznej wydał wyrok, skazujący jedną z oskarżonych, Warchiwkierównę, na 4 lata ciężkiego więzienia. Pozostałe oskarżone uniewinniono.

Na Śląsku hula dalej bezkarnie żandarmerya. Z Dziedzic piszą nam: W nocy z 2 na 3 marca niewyśledzeni sprawcy okradli w Dziedzicach sklepikarkę p. Śliwkową. W poniedziałek 6 marca aresztowała tamtejsza żandarmerya robotników Stefana Szpoczka i Józefa Wieczorka, biorąc ich z pracy (pracują na stacyi przy ładowaniu drzewa) na posterunek celem spisania protokołu. Na posterunku wzięto każdego z aresztowanych do osobnego pokoju, gdzie bito ich po twarzy rękoma i po plecach, kopano, szturkano, przewracano na ziemię, — jednem słowem znęcano się w nieludzki sposób, zmuszając do przyznania się do kradzieży Bogu ducha winnych robotników. Storturowawszy aresztowanych, — skuto ich i tak przytrzymano całą noc, zaś rano wypuszczono, gdyż okazało się, że bici robotnicy mówili prawdę, iż w nocy z 2 na 3 spali w Aleksandrowicach w mieszkaniu ojca Wieczorka, który jest stryjem Szpoczka. Tyle nagi fakt. Tutejsi robotnicy do głębi wzburzeni, gdyż bicie aresztowanych (najczęściej niewinnie) jest codziennem zjawiskiem na Śląsku. Wszak w styczniu pisaliśmy o tem obszernie, a nawet nasza korespondencya spowodowała śledztwo, lecz dotychczas nikt z winnych nie został do odpowiedzialności pociągnięty. Jak długo te carskie praktyki będą stosowane na Śląsku? Czy władze polskie zdają sobie sprawę, jakie następstwa może sprowadzić takie postępowanie żandarmeryi? Czy żyjemy w państwie praworządnem, czy też w Turcyi w szczęsnym wieku? Jeżeli władze chcą utrzymać spokój na Śląsku, niech wkroczą w te barbarzyńskie stosunki, niech pociągną winnych do odpowiedzialności, w przeciwnym razie spokoju na Śląsku nie będzie. Jeżeli od pewnego czasu krążą pogłoski, iż Czesi od 1 maja mają zająć Śląsk, to trzeba wiedzieć, że wobec takich stosunków maltretowana ludność wieści te chętnie kolportuje, a to przecie nie leży w interesie państwa. Nie można pozwolić, aby kilkunastu żandarmów psuło u ludności opinię państwa i dlatego jeszcze raz domagamy się kategorycznie surowego śledztwa.

Zabawa uczniów w radio-stacyę. Na temat wykrycia we Lwowie dwu stacyj radiotelegraficznych pisze lwowski „Dziennik Ludowy": „Policya wykryła stacyę telegrafu bez drutu w realności przy ul. Zamoyskiego pod l. 10. Na miejsce przybył z przedstawicielami policyi szef łączności D. O. K. maj. Zygmuntowicz. Stwierdzono, że na dachu na 3 metrowym słupie przytwierdzono 5 promieni przewodów, które przez komin szły do mieszkania inżyniera Fitznera, który ma skład przyborów technicznych przy ul. Słowackiego. Dalej stwierdzono, że była to stacya odbiorcza na wzór okrętowych. Zaopatrzona ona była w części precezyjne, pochodzące z magazynów wojskowych, które nie są do nabycia w handlu u nas. Rzeczy te przedstawiały milionową wartość.

Do urządzenia tej stacyi przyznał się syn Fitznera Bolesław, uczeń VI. klasy gimn. realnego przy ul. Łyczakowskiej. Zeznał on przed komisyą, że nadawczą stacyę urządził jego szkolny kolega Jacek Buczajowski zamieszkały przy ul. Jabłonowskich l. 4. Tu na pierwszem piętrze pod dachem na ganku znaleziono rozpięte przewody stacyi.

Części z magazynów wojskowych dostarczył chłopcom brat Ruczajowskiego Stanisław, kapral radio-stacyi w Toruniu.

Obaj studenci zeznali, że zrobili tę stacyę dla czynienia doświadczeń. Znaleziono u nich wiele podręczników radio-telegrafu, co potwierdza ich zeznania.

Fachowcy wojskowi stwierdzili, że urządzenie tych stacyj sporządzone było bez zarzutu, lecz studenci nie zdolali praktycznie wypróbować wyniku swych zabiegów.

Na zazie obu pozostawiono na wolności.

Swego czasu w Rzymie za pomocą telegrafu bez drutu pewien student „pomagał“ sobie przy egzaminie. Gdy wydalono go ze szkoły Marconi przyjął go do swych zakładów jako zdolnego fachowca.

Obaj lwowscy studenci zdradzili wiele pomysłowości, najgorsze jest jednak dla nich to, że korzystali ze skradzionych części i narzędzi.

Podobna stacya, gdyby znalazła się w rękach wrogich państwu czynników, mogłaby przynieść państwu poważne szkody.

Aresztowanie prowokatora. Podczas obławy nocy onegdajszej w Sielcach przy ul. Sieleckiej starszy posterunkowy 20 komisaryatu Stawowski zatrzymał 35-letniego Bonifacego Obiedzińskiego, podającego się za murarza. Przy zatrzymanym znaleziono 3 magazyny do nabojów, z których dwa puste, pudełko z nabojami, nóż sprężynowy oraz kilka pietściunków. Odprowadzony do urzędu śledczego Obiedziński został poznany jako b. członek PPS, który następnie sprowokował wobec policyi rosyjskiej 57 członków bojówki PPS.

Z aresztowanych część była wówczas skazana na śmierć, inni na ciężkie roboty na Syberyi. Obiedziński, mimo że poznany przez jedną ze swych ofiar, nie przyznaje się do prowokatorstwa, twierdzi jedynie, że w r. 1907 zastrzelił trzech żandarmów w Alejach Jerozolimskich i na kolei obwodowej, a schwytany, został skazany na karę śmierci, lecz na skutek amnestyi był wysłany do Orła i Archangielska, gdzie przebywał od r. 1914 do przewrotu bolszewickiego w Rosyi, kiedy to zwalniali więźniów politycznych. Prócz tego Obiedziński siedział w X pawilonie cytadeli 5 lat i 7 miesięcy, oraz w Twoikach przez 3 lata, gdzie symulował chorego umysłowo.

Po powrocie w r. 1918 do kraju, Obiedziński trudnił się bandytyzmem; między innymi jest silnie podejrzany o branie udziału w napadzie rabunkowym na garbarnię Józefa Konarzewskiego przy ul. Szczęśliwickiej w r. 1919, oraz poszukiwany listami gończymi przez policyę radomską.

—ooo—

Z ZAGRANICY

Największa latarnia na świecie. Rząd francuski ma zamiar wybudować dla międzynarodowej służby lotniczej największą latarnię na świecie. Siła jej światła będzie miała milion świec, a 8 soczewek rzucać będzie światło na odległość 320 km. Latarnia ta znajdować się będzie na szczycie Mont Afique, która to góra wysokości 500 metrów znajduje się w odległości 12 km. od Dijon. Latarnia ta będzie służyć służbie lotniczej między Paryżem a południem Europy i wybrzeżami Afryki.

Komuniści w Portugalii. W Lizbonie rzucano wczoraj bomby, od wybuchu których pewna ilość osób odniosła rany. Koutuzye odnieśli także rzucający bomby. Znaleziono przy nich fotografie Trockiego. Aresztowano około 100 osób. U aresztowanych syndykalistów znaleziono plany przeprowadzenia przewrotu społecznego.

Wśród małp i tygrysów

Stowarzyszenia i zgromadzenia

Rada Związków zawodowych urządza w sobotę dnia 18 bm. o godz. 9 wieczór zabawę z tańcami „Józefówkę“.

Posiedzenie okręgowej komisyi Związków zawodowych odbędzie się 20 bm. o godzinie 6 wieczór w sali Związku stowarzyszeń robotniczych, ulica Dunajewskiego 5, na które zaprasza się wszystkich członków komisyi. Ze względu na ważność obrad uprasza się o liczne przybycie.

W Cezar, przewodniczący.

Posiedzenie Zarządu centralnego związku robotników drzewnych miejscowego odbędzie się we czwartek 16 marca o 6 wieczór. Ze względu na ważność spraw prosimy członków zarządu i kontroli o bezwarunkowe przybycie.

Kmiecik Michał, Jaroszewski Bolesław.

—ooo—

Podwyżka czynszów mieszkaniowych

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu“). Na jutrzejszem posiedzeniu Rady ministrów będzie rozważana sprawa podwyżek komornego, nad którymi wczoraj obradowała komisya prawnicza. (Uchwały tej komisyi podaliśmy w poprzednim numerze. Przyp. red.).

Pogróżki Trockiego

Moskwa. (PAT) Wczoraj w sali Wielkiego teatru w Moskwie odbyła się konferencya przedstawicieli moskiewskiego sowietu, władz wojskowych i centralnych urzędów, na której przewodniczył Trocki. Konferencya miała na celu omówienie sytuacyi Rosyi sowieckiej wobec odłożenia terminu konferencyi genueńskiej. Między innymi przemawiał Trocki, charakteryzując międzynarodowe położenie sowietów rosyjskich. Nie powiedział on nic nowego, powtórzył tesame podejrzenia o wrogich zamiarach względem Rosyi sowieckiej ententy i państw sąsiednich **z Polską na czele.** Zakomunikował on, że posiada dokumenty stwierdzające fakty organizowania zbrójnych oddziałów petlurowskich i sawinkowskich do nowego napadu na Rosyę. Zakończył swą mowę pogróżkami przeciwko entencie i państwom ościennym, przyczem zaznaczył, że sytuacya obecna przypomina sytuacyę z r. 1919, z tą różnicą, że obecnie role się zmieniły, gdyż Rosya sowiecka stała się od tego czasu znacznie silniejszą.

Przeciw terorowi w Rosyi

Rzym. (PAT) Przedstawicielstwo zagraniczne socyalnych demokratów rosyjskich (mienszewików) zażądało w telegramie zwróconym do komitetu wykonawczego trzeciej Międzynarodówki i wszystkich organizacyj socyalistycznych świata energicznej akcyi celem powstrzymania nowych aktów teroru planowanego przez rząd sowietów. Cały szereg organizatorów i członków komitetu socyalistycznego w Rosyi ma być około 20 marca oddanych **pod sąd doraźny czerezwyczajki.**

Porozumienie między Finlandją i Rosyą

Helsingfors. (PAT). Rokowania rządu finlandzkiego z Moskwą doprowadziły do pomyślnych wyników. Sowiety zgadzają się otoczyć opieką obywateli fińskich, których około 5 tysięcy przebywa w Rosyi. Sowiety zgodziły się zaniechać środków represyjnych przeciwko handlowi fińskiemu. Wkrótce ma być utworzony w Piotrogrodzie generalny konsulat fiński.

Olbrzymi lokaut w Anglii

Hanower. (PAT. Radio) Lokaut angielski przybrał rozmiary niewidziane dotychczas w historyi. Robotnicy metalowi wszystkich kategoryi zostali wciągnięci do tego lokautu. Pracodawcy spodziewają się, że walka nie potrwa długo. Stanowisko swoje motywują koniecznością obrony przed „ofenzywą“ pracy na kapitał, wobec której dotąd byli bezsilni. Przesilenie gospodarcze nie pozwala utrzymać zarobków robotników na dotychczasowej wysokości. Dla rządu walka ekonomiczna jest obecnie w wysokim stopniu niepożądana, podsyca bowiem i zaostrza ferment społeczny oraz utrudnia wybrnięcie z przesilenia ogólno europejskiego. Lloyd George oświadczył chęć pośredniczenia między obu stronami.

Przegląd gospodarczy

Udział Małopolski w handlu z Rosyą. Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie zawiadamia, iż p. Roman Jan Schmidt, gen. sekretarz stowarzyszenia kupców polskich w Warszawie, udzielać będzie w biurach Izby (Długa 1) w godzinach od 10—1 do soboty 18 bm. włącznie zainteresowanym przedsiębiorstwom przemysłowym i handlowym informacyi w sprawie udziału firm małopolskich w organizacyi zrzeszenia dla handlu ze Wschodem. Organizacya powyższa z siedzibą główną w Warszawie posiada ogólno-polski charakter i liczy w gronie założycieli szereg poważnych osobistości ze świata gospodarczego jak pp.: Baczewski Leopold, Barciński Stefan, Epstein Tadeusz, Evert Józef, Gaszyński Stanisław, Herse Bogusław, Jabłkowski Stefan, Kiltynowicz Zygmunt, Lisocki dr Michał, Lachert Władysław, Mayzel Antoni, Minkiewicz Wacław, Ocetkiewicz Stanisław, Pernaczyński dr Stanisław, Sturm Adolf, Wachowski Seweryn, Wartalski Stanisław, Weinschenck dr Fedor, Zieliński Feliks. W związku z bliskim momentem zawarcia traktatu handlowego z Rosyą i Ukrainą nabierają zamierzenia nowej organizacyi wybitnej aktualności.

Giełda krakowska z 15 marca

Waluty i dewizy.	Walura markowa: Gotówka banknoty: Kupno	Sprzedaż	Czeki, przekazy wołaty: Kupno	Sprzedaż	Transakcya
Dolary St. Zjed.	4100·—	4300·—	4100·—	4300·—	—·—
Franki franc. .	360·—	375·—	370·—	395·—	—·—
„ szwajc.	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Funty szterlin.	18.000	19.000	18.200	19.200	—·—
Marki niemiec.	15·75	16·50	15 75	16 50	16·20
Korony austr.	—·54	—·58	— ·54	—·58	—·55—·56
„ czesko-sł.	74·—	77·—	75 50	78 50	77·50 - 77·25

Akcye bankowe.	Waluta markowa: ofiar.	żądano	Tranzakcya
Bank Przemysł. I—V em.	600·—	700·—	
Bank Hipoteczny	850·—	900·—	
Bank Małopolski.	650·—	700·—	
Ziemski Bank Kredyt. . .	625·—	675·—	
Powszechny Bank Kredyt.	—·—	—·—	
Akc. Bank. Związk. I-VII	650·—	700·—	
Bank Ziem. Kresów Łańcut	600·—	700·—	
Akcye tow. handl. i przem.			
P. T. H. I—IV em.	675·—	725·—	
„Elibor“—Ł. J. Borkowski“	—·—	—·—	
„Impex“	225·—	275·—	
„Polski Glob“	600·—	800·—	
C. Hartwig, Poznań	—·—	—·—	
Zegluga Polska	300·—	350·—	
Zieleniewski I—III em. „ex“	5200·—	5500·—	5200·— IV
H. Cegielski, Poznań . . .	2400·—	2600·—	2450·—
Warsz. Parowozy I—II em.	1300·—	1500·—	1400·—
„Lemiesz“	—·—	—·—	
„Trzebinia“ I—IV em. . .	2000·—	2200·—	2100·—
„Pocisk“	850·—	950·—	900·—
Automotor	1050·—	1150·—	
Portland-Cem. Szczakowa	17.000·—	18.000·—	
Górka	6800·—	7200·—	
Siersza	6500·—	6800·—	6600 – 6575
Tepege I—III	6500·—	6700·—	
„ IV	6100·—	6300·—	6200·—
Polska Nafta	2150·—	2350·—	2250·—
Elektr. Siersza I—III em.	—·—	—·—	
Oikos	5200·—	5500·—	
Pezet	1000·—	1100·—	
Tłuszcze Trzebinia	4650·—	4850·—	4775 —
„Krakus“ I—V em.	2500·—	2700·—	2600·—
Porcelana Ćmielów	—·—	—·—	
Fabr. cukru w Chodorowie	3400·—	3600·—	

Telegramy giełdowe

Warszawa (PAT) Giełda warszawska. Waluty: Dolary Stanów Zjednoczonych trans. 4350 4335 4340 sprzedaż 4360 kupno 4320. Czeki Gdańsk trans. 16·10 15·80 sprzedaż 16 kupno 15·60. Belgia trans. 358 i pół. 354 355. Berlin trans. 16·50 15·80 sprzedaż 16 kupno 15·60. Londyn trans. 19025 18825 18923. Nowy Jork trans. 4375 4340 4350 sprzedaż 4370. 4330 Paryż trans. 388 384 sprzedaż 383 kupno 382. Praga 80 trans. Szwajcarya trans. 870 sprzedaż 852 kupno 848. Wiedeń trans. 50. sprzedaż 56 i pół. kupno 55 i pół. Włochy trans. 219 216 sprzedaż 214 kupno 210.

Zurych (PAT) Końcowe kursa dewiz. **Berlin 1·91.** Holandya 19425. Nowy Jork 517. Londyn 22·32. **Paryż** 46. Medyolan 259. Bruksela 4275. Kopenhaga 109. Sztokholm 134. Chrystyania 90·25. Madryt 80. Buenos Ayres 184. Praga 9·15. Budapeszt 0·61. Zagrzeb 1·65. **Warszawa 0·13.** Wiedeń 0·06 i pół. Austr. stemplow. 0·06 i trzy czwarte.

REPERTUAR

Teatr im. Jul. Słowackiego

Piątek: „Matka“.
Sobota: „Dzieci ziemi“ T. Rittnera.
Niedziela popoł.: „Pan obrońca“ Molnara; — wieczorem: „Horsztyński“.

Teatr „Bagatela“

Czwartek: „Topiel“.
Piątek: „Topiel“.
Sobota: Popołudniu „Dr. Stieglitz“ — wieczorem „Topiel“.

Miejski teatr: opera i operetka

Czwartek: „Królowa cyrku“.
Piątek: „Cavalleria Rusticana“ i „Pajace“.
Sobota: „Amor w śniegu“.
Niedziela popołudniu: „Baron Kimmel“.

Operetka w Nowościach

Czwartek: „Krowoderskie zuchy“.

Wykłady w Związku literatów
(Dom artystów, plac św. Ducha)
Początek o godz. 8 wieczór.

Czwartek, 16 bm.: prof. dr. Józef Flach: „O massoneryi i massonach“.

Kollegium wykładów naukowych (Rynek gł. Linia A—B. L. 39)
Początek o godz. 7 wieczór.

Piątek: ks. prof. Fel. Hortyński: „Dwupierwiastkowość materyi“.

TEATR [illegible] DLA MŁODZIEŻY
przy placu Matejki 5.

Od 14—17 marca: „Szklana góra“.

Kabaret w „Odrodzeniu“ (ul. Sławkowska 30)
Zupełnie nowy program. Występ pierwszorzędnych sił kabaretowych. — Początek o godzinie 11 i pół wieczór.

—ooo—

CENY OGŁOSZEŃ: PRZED TEKSTEM 180 MK. — KRONIKA 90 MK. — NADESŁANE 75 MK. — ZWYKŁE 30 MK. ZA WIERSZ.

Ważne

dla pp. Architektów, Budowniczych i Kaflarzy!

Piece kaflowe białe (narazie małego formatu, później format wielki) **glazura jak Hardmutowskie do sprzedania.**

Również **glazury:** biała szmelcowa pruska, niebieska czeska szmelcowa i żółta majolikowa szmelcowa zaraz do sprzedania. 226

Zastępstwo fabryki w Miechowie

Piotr Kozłowski, Kraków, Starowiślna 10

Telefon 3472. Telefon 3472.

SZCZURY i MYSZY

stały się w ostatnim czasie istną plagą, jako niebezpieczni rozsadnicy różnych zarazków epidemicznych, oraz jako szkodnicy pod względem ekonomicznym. Celem radykalnego wytępienia **szczurów i myszy** stosujcie preparat 195

„KAPS“

który okazał się jedynym skutecznym środkiem niszczącym tych szkodników. Preparat „**KAPS**“ otrzymać można w aptekach i składach aptecznych.

Grzyby podhalańskie

pierwszej jakości (czapki i krajane) w większej ilości sprzedam za przystępną cenę. Wiadomość w Biurze ogłoszeń „Prasa“, Kraków, ul. Karmelicka 16. B

Kilku

dobrych robotników damskich przyjmie zaraz firma Hojtasz i Wołkowicz, Kraków. Podwale 5. 309

2 dziewczęta

lub chłopców do posług przyjmie zaraz firma Hojtasz i Wołkowicz, Kraków, Podwale 5. 308

Unieważniam

zgubione dokumenta wojskowe wystawione przez PKU. w Krakowie na nazwisko Kotarba Czesław ze Swiątnik. 310

Rafinerya nafty

w Małopolsce poszukuje zdolnych destylatorów. Oferty proszę wnosić do biura reklamy „Prasa“, Karmelicka 16., pod D. S. 288

Czeladników

krawieckich

damskich i żakieciarki oraz panny do robót podręcznych i 1 lub 2 panie do praktyki przyjmie 306

DOHNAL
Długa 55.

Ważne dla POWRACAJĄCYCH z AMERYKI!

Kupno i sprzedaż majątków ziemskich, gospodarstw wiejskich, kamienic, sklepów, kawiarń, hoteli, zakładów przemysłowych, jakoteż poddzierżawy tychże w Poznańskiem, na Kujawach, Pomorzu i Małopolsce przeprowadza i pośredniczy bardzo korzystnie **W. LASKO w Bochni, ul. Kazimierza Wielkiego 63. — Filia:** Gniezno, Warszawska 26, pod kierownictwem **HADRYCH, GAJEK i Ska** z ogr. por. Zastępstwa we wszystkich większych miastach Wielkopolski Informacye bezpłatnie. 274

Zdolny

gorzelnik poszukiwany do natychmiastowego wstąpienia. Zgłoszenia pod „Fabryka“ do biura ogłoszeń Feliksa Stattera, Kraków, Grodzka 13. 301

Młodzieniec (lat 16) z ukończoną 4 tą klasą gimnazyalną, z półroczną praktyką biurową (w dziale buchalteryi), władający językiem polskim i niemieckim **zmieni posadę.** Łaskawe zgłoszenia pod „Posada“ do Drukarni Ludowej, Kraków, ulica Dunajewskiego L. 5.

KAŻDA Z PAŃ

może mieć przerobiony kapelusz na obecny sezon, według najnowszych fasonów. Przyjmuje również do farbowania

JAN KURZYDŁO

Pracownia kapeluszy, Kraków, Szewska 15

Towarzystwo Kredytowo-Robotnicze w Nowym Sączu, donosi, iż dnia 26 marca br. odbędzie się

XI Zwyczajne Walne Zgromadzenie

Członków z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
2. Sprawozdanie Dyrekcyi z czynności za rok 1921.
3. Sprawozdanie kasowe za rok 1921.
4. Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisyi rewizyjnej.
5. Wybór uzupełniający Rady Nadzorczej.
6. Zatwierdzenie wyboru dwóch członków Dyrekcyi i 1 zastępcy.
7. Wybór Komisyi rewizyjnej.
8. Rozdział zysku za rok 1921.
9. Zmiana statutu.
10. Wnioski i interpelacye.

Początek o godz. 10 rano — w razie zaś braku kompletu o godz. 11 bez względu na ilość członków.

Za Radę nadzorczą: 279

Karol Mikuta Sekretarz — *Jan Bogucki* Prezes.

Rafinerya nafty

w Małopolsce poszukuje

zdolnych destylatorów

Oferty proszę wnosić do biura reklamy „Prasa“, Karmelicka 16, pod D. S. 228

Robotnicze Stowarzyszenie spożywcze „Przyszłość“ w Jazowsku.

Sp. z ogr. odp. zwołuje na dzień 25 marca 1922 o godz. 2 ppoł., a bez względu na ilość członków o godz. 2·30 ppoł w domu Konsumu robotniczego

III-cie

Walne Zgromadzenie

z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego zgromadzenia.
2. Sprawozdanie z czynności za rok 1921.
3. Podział zysku
4. Wniosek o udzielenie Zarządowi absolutoryum
5. Podwyżka udziałów
6. Uzgodnienie statutu z Polską ustawą o spółdzieln.
7. Wybór Zarządu i Rady według nowego statutu
8. Wolne wnioski.

Za Radę Nadzorczą *Antoni Majerski* prezes — Za Zarząd *Stanisław Szmidt* przewodniczący

SPÓŁKA INŻYNIERÓW „SPIŻ“

256

J. SOSNOWSKI, S. POLAŃSKI i K. DOMASZEWICZ

Spółka z ogran. odpowiedzialnością

Kraków, ul. Wielopole 15, Telefon L. 85

Adres telegraficzny: „SPIŻ, Kraków“

Warszawa, Foksal 17. Telefon L. 263—40

BIURO INŻYNIERSKIE i PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWY

Projektuje i wykonuje wszelkie roboty inżynierskie, budowlane i pomiarowe. — Żelbet, budowle wodne, mosty, koleje, budowle fabryczne i t. p.

Najnowszy sposób

listownego nauczania księgowości (buchalteryi) przeprowadza w możliwie najkrótszym czasie przez Radę Szkolną Krajową koncesyonowany

ZAKŁAD DLA NAUK HANDLOWYCH „MERKUR“ W STRYJU

drogą korespondencyjną. Po ukończeniu kursu świadectwo. Warunki i ceny za nadesłaniem 40 Mp. 291

Czas to pieniądz!

Oszczędzisz go, powierzając przeprowadzenie reklamy fachowemu pośrednictwu

Powszechnego Biura Reklamy

„PRASA“

Kraków, ul. Karmelicka L. 16.

Telefon 20—86.

Prowadzi dział inseratowy „Naprzodu“.

Jednością silni!

Nietylko lud siermiężny upodobał sobie **„Pobudkę Bełdowskiego“**, lecz również i ci pracownicy, którzy w kopalniach, fabrykach, warsztatach, rafinerjach itp. dźwigają na swych barkach rozwój i wielkość przemysłu polskiego. Dzisiaj granice naszej Ojczyzny są rozległe, więc i rozwój każdej gałęzi naszego przemysłu jest zapewniony.

Jeśli lud wiejski żywiołowo poparła **„Pobudke Bełdowskiego“** to odzywam się do Was — a śmiało mogę powiedzieć — do wielkiego grona przyjaciół i zwolenników mego przemysłu — z tem przeświadczeniem, że polski robotnik, pracę polskiego robotnika również żywiołowo popierał będzie w całej Polsce.

W jedności jest siła — tą zatem jednością — **„Pobudka Bełdowskiego“** zdobędzie pierwszeństwo ponad wszelkimi innymi wyrobami i znajdzie się wkrótce we wszystkich kopalniach, rafinerjach, fabrykach i warsztatach całej Polski.

Żądajcie wyraźnie **„Pobudkę Bełdowskiego“.**

Mr Wład. Bełdowski
Fabryka tutek i bibułek
Kraków, Plac Maryacki L. 1.

140

Reklama dźwignią handlu!!!

Redaktor naczelny: Emil Haecker. Redaktor odpowiedzialny: Maryan Jastrzębski.
Nakładem Ludowej Spółki Wydawniczej „Naprzód“ w Krakowie. Czcionkami Drukarni Ludowej w Krakowie, Dunajewskiego 5 (tel. 1310).